

IN DIT NUMMER

- **VAN DE VOORZITTER**
- **LICHPUNTJES**
- **VLUCHT NAAR VOREN**
- **ONZE VLUCHT NAAR VOREN**
- **INTERMEZZO**
- **HALLUCINANT**
- **GELUIDSOVERLAST**

VAN DE VOORZITTER

Beste lezers,

Voor u ligt de eerste info van 2025. Wordt dit het jaar van een omslag in denken? En dan niet alleen over het al of niet luid knallend het jaar uitluiden.

Als je de groep wetenschappers beluistert die sinds 1947 bij elkaar komt en beziet hoe de wereld ervoor staat moet geloven, is het er de hoogste tijd voor. Zij introduceerden de term 'Doomsday Clock', of te wel 'doemdag klok'. Deze klok geeft het tijdstip aan waarop de mens door eigen toedoen de wereld verwoest. Dit tijdstip hebben zij nu op 89 seconden voor twaalf gezet. Hoe het ervoor staat beschrijven zij in het 'Bulletin of the atomic Scientists'.

Het zijn niet de eersten de besten. Oprichter was Albert Einstein. Na hem volgden andere Nobelprijs winnaars en gerespecteerde experts op uiteenlopende gebieden.

Gezien nucleaire dreigingen, oorlogen, klimaat verandering, vervuiling, besmettelijke ziektes, veranderende machtsverhoudingen en de opkomst van AI is het dreigingsniveau nooit eerder zo hoog geweest. Zorgwekkend is dat bij verkiezingen klimaat problemen en vergroening nog nauwelijks een rol spelen. Is het tijt nog te keren?

Wij als vereniging hebben op dit alles mondiaal gezien geen invloed, maar regionaal blijven we ons met onze metgezellen het beste beentje voorzetten.

In ons woongebied hebben we zoals bekend te maken met teveel stikstofdioxide veroorzaakt door industrie, verkeer, maar met name landbouw, in het bijzonder veeteelt. Er kan en mag geen verdere uitstoot meer bij. Natuur leidt schade, nieuwe woningbouw is bijna onmogelijk. Veel stikstof komt aanwaaien van over de grens. Daar kunnen we weinig aan veranderen. Raad van State heeft, na een door Greenpeace aangespannen en gewonnen proces, de regering de duimschroeven aangedraaid. In 2030 moet de helft van de natuurgebieden voldoen aan de gestelde stikstofeisen. Nu is dat 28 procent. Of we daar 22 procent bij kunnen toveren is maar zeer de vraag.

Het is daarom diep treurig dat in het industriegebied van Antwerpen een nieuwe plastic fabriek gebouwd wordt. Provinciale Staten van Noord-Brabant en Zeeland hebben tegen de bouw bezwaar gemaakt. Helaas hebben de Staten van Zeeland besloten de bezwaren in te trekken. Brabant is nog in overleg hierover. Onze mening is duidelijk, dit mag niet gebeuren. De economische belangen aan Belgische zijde zijn echter heel groot. Dit alles ontging ook de landelijke pers niet en we kregen zelfs bezoek van een journalist van de Volkskrant om hierover van gedachten te wisselen.

Om de stikstof doelen te halen zal er binnen de agrarische sector een omslag gemaakt moeten worden. Grenzen zijn bereikt en reeds overschreden. Zo'n vijf jaar jaar geleden hebben we met de gemeente overlegd om een symposium te organiseren over de toekomst van de landbouw in ons gebied. Door de boerenopstand en Corona liep dat spaak. Nu willen we dat opnieuw aankaarten. Onze secretaris heeft een schrijven opgesteld waarin hij onze ideeën verwoordt. De brief aan ZLTO-Woensdrecht en de gemeente zijn in dit nummer opgenomen. Andere zaken die ons bezig houden zijn pretpark Woezel en Pip, geluidsoverlast in delen van de gemeente, waaronder bij cafe Trapke Op door het kleiduifschieten Meer hierover in deze info, veel leesplezier.

Jan Andriese, voorzitter

LICHPUNTJES

Met de 'Doomsday Clock' op 89 seconden voor 12, hoe houdt je dan de moed er nog in?

Duisternis kan geen duisternis verdrijven. Enkel het licht is daartoe in staat
(Martin Luther King)

Hopen op, en (mee)werken aan lichtpuntjes dan maar!

En verder in deze editie weer een aantal actuele zaken. We roepen de ZLTO Woensdrecht en de gemeente op tot een vlucht naar voren en maken die zelf ook. Zou een lichtpuntje kunnen zijn. Onder de kop INTERMEZZO zo maar wat opgepikte berichtjes en gedachten, zowel lichtpuntjes als horror scenario's.

Van de penningmeester zult u binnenkort weer wat 'horen'. Binnenkort ontvangt u het mailtje met het verzoek de jaarlijkse financiële bijdrage over te maken.

Bert Zwiers, secretaris/ penningmeester

VLUCHT NAAR VOREN

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur(LVVN), Femke Wiersma heeft het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NLPG) geschrappt. De omslag naar landbouw met meer natuur is cruciaal voor een gezonde leefomgeving. Niet alleen vanwege stikstof. Ook voor ons (drink)water en klimaat. Provincies waren al 2 jaar bezig het uit te werken in regionale plannen. De zgn. gebiedsgerichte aanpak (GGA).

Jarenlange noeste arbeid zomaar in de prullenbak gemikt. Voor de BBB minister moet kennelijk in ieder geval het roer om. Dat lukt echter nog niet zo, integendeel.

Inmiddels is het niet alleen op het LVVN ministerie crisis. Na de recente uitspraak van de Raad van State dat ook intern salderen niet is toegestaan, en de uitspraak in het Greenpeace proces, staat 'heel den Haag' op z'n kop.

Provincies zijn gelukkig niet helemaal gestopt met de GGA-plannen. Zo wordt hier nog wel nagedacht over de groenblauw aanpak van de Brabantse Wal. In deze roerige en onzekere tijden vragen we de ZLTO-Woensdrecht en de gemeente Woensdrecht de vlucht naar voren te maken. Onze regio is 'omsingeld' door natuur, daar moet dus echt het nodige gebeuren. We hebben zelf ook de vlucht gemaakt en hopen dat het een bijdrage kan leveren aan het regionale proces.

Geachte bestuurders,

In Woensdrecht wordt in sneltreinvaart een Tovertuin*) gerealiseerd, een 'paradijs' voor de jeugd. Een tweetal recente artikelen zijn voor ons aanleiding om te verkennen of, en hoe, in onze regio voor mens en dier óók een 'paradijs' is te realiseren. Niet in sneltreinvaart, integendeel, het vergt optimisme, hoop, en lange adem, om een vlucht naar voren te maken. Wij hopen dat u met ons wilt onderzoeken hoe het ideale plaatje voor onze regio er uit zou kunnen zien. Een lange termijn visie en hopelijk ook de mogelijke weg om die te realiseren. De agrarische sector is in dit geval de hoofdrolspeler. Laten we onderzoeken of we met reeds opgedane kennis (*'best practices'*), kennis instituten etc, onze puzzel kunnen leggen.

Om met professor Rotmans te spreken: wij zijn het systeem, als het niet meer voldoet zijn wij het dus die het kunnen aanpassen.

Hieronder volgen de twee hierboven genoemde artikelen.

*) Woezel & Pip initiatief

Het platteland moet rigoures op de schop, 'Als dat ergens kan, dan toch wel hier in Brabant'

Dit is de aandachttrekkende en uitdagende kop boven het interview met Professor Dr.Ir. Joks Janssen in BNdeStem*).

Onze korte samenvatting:

Na de oorlog, tijdens de wederopbouw, is de keus gemaakt het Nederlandse platteland in te richten voor de productie van zo goed en goedkoop mogelijk voedsel. De perfecte condities werden gecreëerd en het systeem bewees zich: de agrarische productie nam enorm toe maar dat ging ten koste van andere waarden, zoals biodiversiteit, gezondheid en leefbaarheid. Het systeem loopt tegen zijn grenzen. Het steeds maar verder op rekken van de grenzen en problemen op te lossen met innovatieve technologie, loopt dood.

Daarom staan we volgens professor Janssen aan de vooravond van een grootscheepse verbouwing van het platteland. Een **'wederombouw'**, het platteland moet rigoures op de schop met meer aandacht voor mens, milieu en natuur.

Voor boeren zal het lastig zijn uit een knellend systeem te breken en de overheid zal daar een handje bij mogen helpen.

*) BNdeStem 27-12-24

Biologisch Europa bewijst de wereldwijde natuur geen dienst

Ook zo'n aandachttrekkende kop boven een artikel. Dit keer in Foodlog*). Het bespreekt een rapport van de KU Leuven. De studie geeft aan dat er het nodige moet veranderen i.h.k.v. voedselproductie en verdeling.

Onze korte samenvatting:

We zullen de groeiende wereldbevolking over 25 jaar (9 miljard mensen) kunnen voeden. In theorie. Maar hoe kan dat ethisch en met zo laag mogelijke impact op de natuur?

'Als we van Europa een biolandbouwparadijs maken, dan is dat ten koste van natuur op andere continenten'

Dat gaat dus over de discussie over intensieve en extensieve landbouw in Europa. Die discussie willen we hier niet voeren maar we vragen aandacht voor de door de KU Leuven getrokken conclusie:

'Natuurinclusieve landbouw heb je wel degelijk nodig rond gebieden waar je specifiek een zo klein mogelijke impact wil,maar de perceptie is ontstaan dat we met natuurinclusieve landbouw alle problemen tegelijk oplossen en dat is absoluut niet waar. Geen enkele landbouwvorm scoort hoog op alle mogelijke duurzaamheidsparameters, en we kunnen niet zonder hoogproductieve, maar wel duurzame landbouw'

(Ecoloog Olivier Honnay)

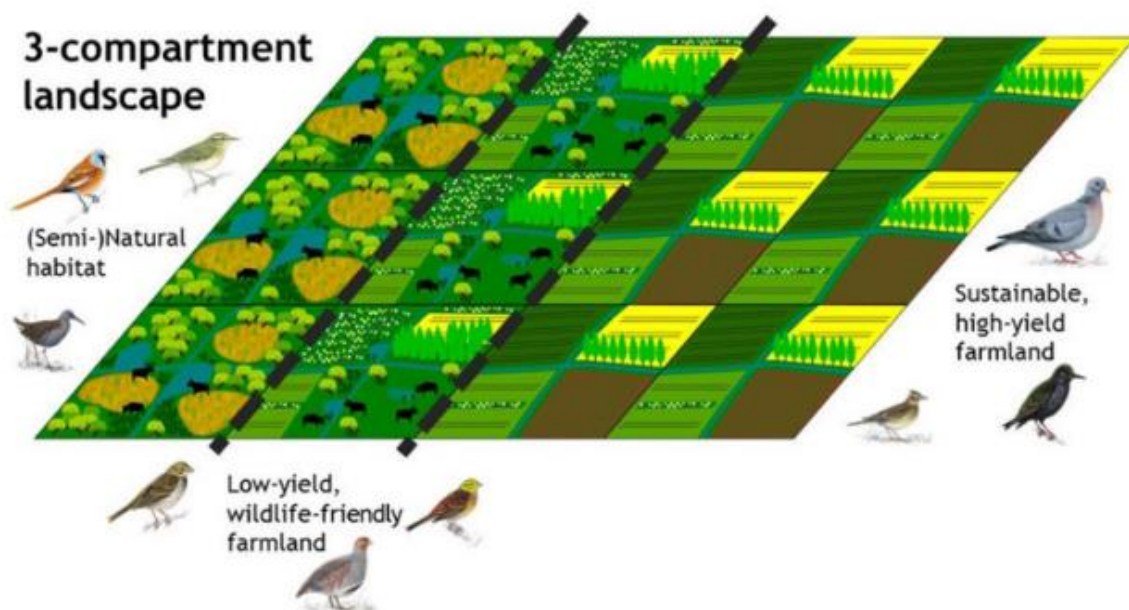
*) Foodlog 15-11-2024

Conclusie/ idee: Vlucht naar voren

Onze regio, de Zuidwesthoek van Brabant en ommelanden, is 'omsingeld' door natuur: Kalmthoutseheide, Brabantse Wal, Oosterschelde en het Verdrongen land van Saefthinge.

Gebieden waar je dus zo weinig mogelijk impact van de landbouw wil hebben.

Als betrekkelijke leek zou je dan zeggen: één en één is twee. Kies hier voor de door de universiteit van Leuven voorgestelde vormen van landbouw zoals in onderstaand model te verbeeld: '(Semi) Natural habitat' en de 'Low-yield, wildlife-friendly farmland'

Wij hopen hier over met u van gedachten te kunnen wisselen,,
Met vriendelijke groet,
Milieuvereniging BENEGORA, mede namens NAMIRO

Jan Andriese, voorzitter

Bert Zwijs, secretaris

ONZE VLUCHT NAAR VOREN

De ZW-Hoek verdient beter!

We vragen om een vlucht naar voren.

Wat vragen we dan, waar willen we naar toe?

Dan streven wij naar een ZW-Hoek van Brabant en ommelanden waar natuur, agrarische activiteiten en industrie naast elkaar kunnen floreren. Ten behoeve van de leefbaarheid, welzijn en gezondheid van de inwoners én een gezonde natuur en economie.

De Brabantse Wal, het Markiezaat, de Oosterschelde, de Westerschelde, Saeftinghe en de Kalmthoutse heide zijn beschermde Natura 2000 gebieden. Om de natuurwaarden, de biodiversiteit en de economische waarden te behouden, zullen de agrarische activiteiten hier rekening mee moeten houden*).

Dat stelt ons, net als in de rest van Nederland, voor dilemma's. Dilemma's die, vanwege de verschillende belangen en een besluiteloze rijksoverheid, niet eenvoudig zijn op te lossen. Tegelijk wordt de urgentie van een transitie inmiddels wel door alle belanghebbenden onderkend.

Maar hoe krijgen we daar dan beweging in? En waar willen we dan naartoe bewegen als we de belangen van alle stakeholders willen respecteren?

In het huidige klimaat- en milieudebat ervaart de agrarische sector al zo vaak de 'pispaal' te zijn. De problemen waar zij voor staat zijn immers ook complex en de toekomst, als gevolg van wispelturig overheidsbeleid, onzeker. Milieu- en natuurorganisaties delen die zorgen en storen zich, net als de agrarische sector, aan het falend regeringsbeleid.

Ondanks die onzekerheden en het feit dat het landelijk debat vastgelopen lijkt te zijn, ontslaat het ons niet van onze eigen verantwoordelijkheid om te doen wat we kunnen, en moeten doen, om het vastgelopen systeem vlot te trekken en de diversiteit en leefbaarheid van de ZW-Hoek en ommelanden te behouden.

Wat ons betreft biedt de oproep tot 'Wederombouw' van prof Janssen, en de visie van KU-Leuven, een aanknopingspunt om tot een lange termijnvisie te komen voor een natuurinclusieve ZW-Hoek.

Tussen Breda, Vlissingen, Rotterdam en Antwerpen, zijn veel monden te vullen. Voor de agrarische sector is dit een belangrijke markt. Daar kunnen en willen we niet omheen. Maar die sector zou dan, net als andere natuurbelastende sectoren, omgebouwd moeten worden. Dan praat je over een natuur inclusief, circulair, regionaal, duurzaam systeem, waarbij een extensieve en intensieve**) landbouw en veeteelt beide noodzakelijk zijn en zullen moeten blijven bestaan.

Als we daar vorm aan willen geven, komen er veel vragen boven drijven.

Zijn de activiteiten van de agrarische sector verenigbaar met de 'groenblauwe omsingeling'? Moet de ZW-hoek van Brabant daar een rol in spelen? Zo ja, hoe dan?

Wat kan hier dan wel verbouwd worden, of juist niet? Biedt dit kansen voor bestaande en nieuwe agrarische bedrijven in onze regio? Welke kansen biedt de eiwittransitie voor de agrarische sector in onze omgeving? Als het grondwaterpeil omhoog moet? Kan dat dan? Biedt 'teelt volgt peil' kansen? Kan, zolang nodig, 'teelt volgt stikstof' ook? Aan bramensap en brandnetelsoep valt vast niet genoeg te verdienen. Er moet toch meer te verzinnen zijn? Want, al is de urgentie hoog, ook in onze visie zal een 'Wederombouw' voor alle stakeholders rendabel moeten zijn.

Het zijn vragen waar wij als natuurorganisatie ook niet 1-2-3 de antwoorden hebben.

Wel zijn wij ervan overtuigd dat die antwoorden gevonden kunnen worden. Door een brug te slaan tussen de verschillende belangen van alle stakeholders, en ieders kennis samen te brengen.

Als wij samen de koppen bij elkaar steken en ieders wensen en dilemma's met elkaar delen, dan zetten we een eerste stap en kunnen we inventariseren wat we al weten en welke kennis we nog moeten ophalen om deze complexe puzzel te kunnen leggen.

De puzzel die de balans tussen mens, dier en natuur herstelt. De puzzel die recht doet aan ieders eigen belangen en ons gezamenlijke belang:

Een inclusieve ZW-Hoek met een levendige diversiteit aan natuur en bedrijvigheid.

Want de ZW-Hoek en omlanden verdient beter als we elkaar met open vizier tegemoet treden en we samen de vlucht naar voren maken.

*) Het ongerief net over de grens, de Antwerpse wereldhaven met z'n industrieel complex, wordt op (lange) termijn opgelost. Elektriciteit en waterstof gaan fossiel vervangen. België heeft immers ook het akkoord van Paris ondertekend. Ook zij moeten aan de bak en dat doen ze ook. Bovendien kunnen wij er niets aan doen.

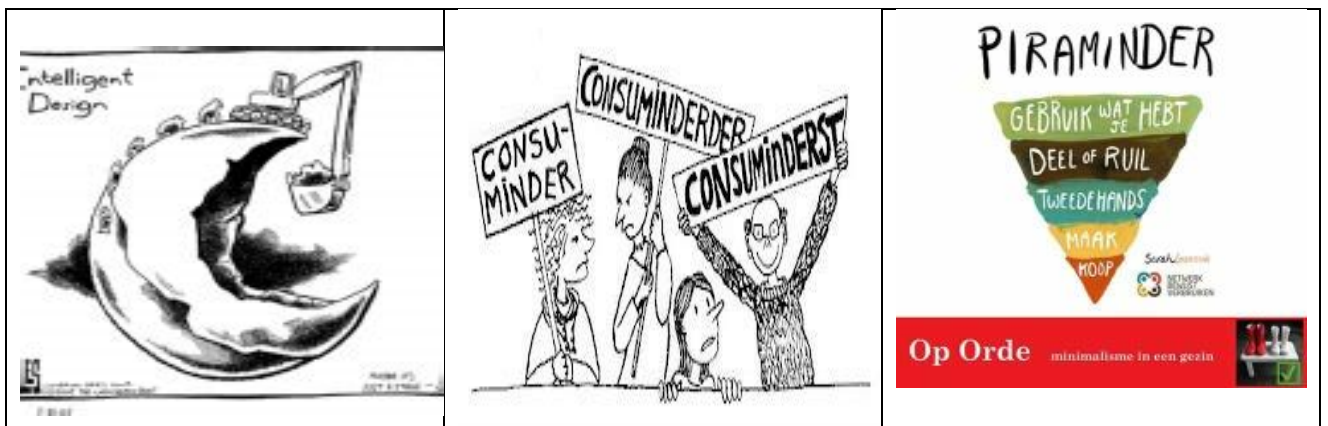
***) En dan moeten we ook nog nadenken over de conclusie van de KU-Leuven. Over 25 jaar moeten er 9 miljard monden gevuld worden. 'Nooit meer honger' dat was de opdracht na de oorlog. Dat betrof Nederland en de boeren hebben dat meer dan waar gemaakt. Missie volbracht. Maar de sector ging (op advies) net als de industrie de wereldmarkt op. Dat houdt voor veel producten in concurreren op prijs. Dat betekent kwantiteit en voortdurende groei om de kosten te drukken. Met alle gevolgen van dien. De strekking van de boodschap van de KU-Leuven is dat Europa ook boodschap heeft aan het vullen van al die toekomstige monden. 'De wereld voeden' maar ten koste van wat? Alleen de export van de NL-kennis zal niet voldoende zijn, dus blijft de vraag: Waar kan wat, met zo min mogelijk impact op de natuur, geteeld en geproduceerd worden? Voor de ZW-hoek en directe omgeving is intensieve teelt volgens ons geen optie.

Pixabay.com

INTERMEZZO

In intermezzo de inmiddels bekende en verontrustende cartoons. Gelukkig wordt de reeks afgesloten met het geruststellende 'All you need is less'.

* 'Een leefbaar loon in een Aziatisch naaiatelier is wél mogelijk, en kost de consument weinig extra' aldus duurzaamheidsmanager Arnoud van Vliet in Trouw. Hij heeft van Zeeman een duurzame winkelketen gemaakt. In een tiental fabrieken betaalt Zeeman een leefbaar loon. Zeeman verkoopt vooral basics en die zijn ontworpen om lang mee te kunnen gaan. In tegenstelling tot de 'fast fashion' markt die alweer ingehaald is door 'superfast fashion' terwijl de overproductie al gigantisch is, een derde komt niet eens op de markt en wordt vaak verbrand of gedumpt in bijv. Chili of Kenia. Onvoorstelbaar.

* Landbouwakkoord Denemarken. Denemarken wil als eerste land de spits afbijten en vanaf 2030 belasting heffen op de uitstoot van broeikasgassen door vee. Over vergroeningsplannen is een deal gesloten met de landbouwsector, de industrie, vakbonden en delen van de oppositie. Ook over minder stikstofuitstoot, waterkwaliteit en het planten van bomen zijn afspraken gemaakt. Het akkoord doet denken aan het 'bijna akkoord' van voormalig minister Piet Adema. Wat een gemiste kans. Nederland had de kop kunnen nemen!!!

* Vlaanderen heeft eind 2023 al een Stikstofdecreet vastgesteld. Weliswaar een afgezwakte versie van het eerder vastgestelde, maar toch.

* Nu Nederland nog, hopelijk worden we niet de laatste en realiseren de politici in den Haag zich ook dat: *'Reality is that which, when you stop believing in it, doesn't go away'* (Philip K. Dick).

* Wereldbeker GP van der Poel: 'Koploper in duurzaamheid', een trotse Jan Prop in BNdeStem. Geen plastic beker maar bierpul met microchip. Geen containers afval meer. Gratis consumptie voor fietsers, een 'batterypack' van oude e-fiets batterijen, en nog een trits meer 'groene' verbeteringen. Groene pluim, dik verdiend, proficiat. Ook met de formidabele Winnaar MvdP natuurlijk!

HALLUCINANT

De provincie Brabant en Zeeland hebben bezwaar aangetekend tegen de nieuwe ethaankraker die de chemiereus INEOS in Antwerpen wil bouwen. Met een 'voorlopige voorziening' is om stillegging van de bouw gevraagd. Dat was tegen het zere been van de Vlaamse regering. Havenminister De Ridder kwam verhaal halen, hij noemde de actie van beide buurprovincies '**hallucinant**' en het schorsingsverzoek '**een daad van pure agressie**'. Verbijsterend en agressief maar liefst!

Het is weliswaar niet zo gebruikelijk dat overheden elkaar bij de rechter treffen maar deze reactie van de minister lijkt ons ook erg ongebruikelijk en komt nogal dreigend over.

Best hallucinant!

(De voorlopige voorziening is inmiddels ingetrokken. Op ambtelijk niveau wordt de discussie voortgezet).

Dit doet ons denken aan een ervaring uit de beginjaren van onze vereniging.

De Belgische Raad van State stelde BENEGORA in het gelijk in een beroep tegen een uitbreiding van de Antwerpse haven. Het verhaal gaat dat onze toenmalig voorzitter te horen kreeg: **Dit was één keer en nooit weer!**

Dit dreigement leidde tot tweespalt onder de Vlaamse leden. Sommigen wilden, indien nodig, niet meer procederen en alleen nog overleggen om er het beste uit te halen. Zij werden lid van Natuurpunt. Anderen wilden een eventueel procesgang niet uitsluiten en bleven lid.

Dat de arm van Antwerpen ver reikt ervoeren we zo'n 10 jaar geleden nog eens. De schepen van Antwerpen 'verbod' de Omgevingsdienst ons nog langer op de hoogte te houden en de stukken van vergunningaanvragen voor grote projecten van de Antwerpse industrie ter kennisname toe te sturen!

GELUIDSOVERLAST

BENEGORA beschikt sinds kort ook over een mobiele geluidmeter voor continue meting. Directe aanleiding voor de aanschaf is het toenemende geluidsniveau van industrieterrein de Kooi. De meter heeft proefgedraaid in Hoogerheide Oost. Er kunnen nog geen conclusies worden getrokken m.b.t. een specifieke bron. Wel is duidelijk dat het 's nachts duidelijk minder stil is dan in Ossendrecht waar ons vaste meetpunt staat. De proef zal later herhaald worden om te proberen ook de lage tonen te 'vangen'. Dat zijn de irritantste.

Trapke op

Bewoners in de omgeving van de schietbaan in Huijbergen, bij Trapke op, hebben ons benaderd. De baan grenst aan N2000-gebied en heeft sinds een paar jaar een nieuwe eigenaar en die laat er lustig op los knallen. Liefhebbers van kleiduifschieten komen van heinde en ver hier schieten. Naar zeggen soms omdat de eigen vereniging i.v.m. klachten moest stoppen nota bene. De geluidsnorm wordt voortdurend overschreden. Verzoeken om handhaving zijn tot nu toe niet gehonoreerd. Huijbergen moet toch niet het 'schietputje' van Nederland en Vlaanderen worden! Binnenkort wordt onze apparatuur een weekend in de buurt opgesteld om data te verzamelen.

Algemeen

BENEGORA wil volledig transparant zijn en publiceert cijfers en grafieken op de website. Die van de mobiele opstelling kunnen nog provisorisch zijn. Voor continue presentatie tijdens de meetperiode moet, door het wegvallen van het huidige programma, nog een nieuw programma gekozen worden. Via de link: **Benegora.nl/noisenet** vindt u zowel de data van de geluidsmetingen als ook die van de radioactiviteitsmeting.

COLOFON

BENEGORA INFO is een uitgave van Milieuvereniging BENEGORA
Redactie: bertziwers@kpnmail.nl 06-16616672, Nederheide 2, 4634 TJ Woensdrecht
Website: Benegora.nl F-book: Facebook.com/benegora
KvK Breda: 40282935 Bankrekening: NL10 RABO 0140 5852 73